

PAVOL JANÍK

Aforismy a básně

NOVÁ LOGIKA NÁŠHO LOGIKA

Odpady vznikajú odpadnutím,
výhody vznikajú vyhodením.

VHODNÁ ZHODA

Čo verejný činitel',
to verejný ničiteľ.

NEALKOHOLICKÉ STRANY

Majú menej voličov
ako je v nealkoholickom pive
alkoholu.

VEĽKO(S)LEPÝ BULVÁR I

Široká slepá ulica.

VEĽKO(S)LEPÝ BULVÁR II

Médiá, ktoré vidia len to, čo chcú.

BRATISLAVSKÁ MATEMATIKA

Petržalka – piata štvrt.

NOKTURNO PRE DIABETES

Na oblohe sa zjavujú

diakritické znamenia

nesmrteľného Dia.

Križujú sa v nás

dialógy diaboliček.

Ó, božská Diana,
ochraňuj naše diagnózy,
repné kampane a ropné polia.

Zachovaj v nás to diapositívne
a učiň nás diametrálnymi.

Diagramy smútku
a diamantové diadémy
kladieme k tvojim diagonálam.
Ach, dialektika dialekárov.
Do diárov si zapisujeme
našu poslednú hodinu
a termín našej posmrtnej diasporý.
Aby sme nezabudli zomrieť,
a naposledy sa dôkladne rozptýliť.

Foto archív

AKTUALITA

I básnici podávají
zlepšovací návrhy.

Týkají se zejména využití
mihotání hvězd,
mrkání řas a motýlů,
záření zamilovaných osob
a tažné síly muz.

Kromě toho navrhoji
novinku pro domácnost.

Nechte si zavést
do moderních kuchyní
neuroparalytický plyn.

Ulehčí vám práci
a zbaví všech starostí.

SPRÁVA Z PROVINCIE

(Správa z konca studenej vojny)

Koľko stojí československá koruna, tu
v hlavnom meste najškaredších žien na svete,
kde sa zachraňujem
tvojou fotografiou?

Anglický básnik,
ktorý si myslí, že Bratislava
je v Juhoslávii,
vie, že v nej žije Dubček,
a ešte sa zaujíma o to,
či je Havel na slobode.

Jeho veršíky o Londýne
a iných európskych metropolách,
o rozmeroch a tvare
jeho písacieho stola
mohli zostať na ňom.

Zmocňuje sa ma zúfalstvo
pri cirkusovom umení pouličných spasiteľov
kričiacich do mikrofónov
nepochopenie seba a ostatných bláznov
smutných z toho, že sú.

Pred polnocou v hoteli,
obývanom neduživými básnikmi
a svalnatými majiteľmi
strelních zbraní,
z návalu liehu, adrenalínu
a hormónov
vytryskol neutíchajúci výskot
v sprevode harmoniky.

Široká, dlhá a bystrozraká
ruská duša – zahmelená
štýradsaťstupňovou horúčavou
moskovskej vodky
dospevuje svoje ponášky
na Vysockého.

Obyvateľov
socialistických krajín
neobsluhujeme.

Proletári všetkých krajín,
ROZÍDTE SA!

JSEM S VÁMI
To jsem celý já –
výška 180,
míry 108 – 83 – 107,
vážnosť 73,
pět vojenských odborností
a ještě více civilních,
vlasy hnědé, oči zelené,
narozen při příležitosti
maďarského povstání,
ostýchaný a pokřtěný,
ženatý a trojdětný.
Neválim angličtinu,
ale jsem světový.

Posílejte mi obdivné dopisy,
pozdravy a dary,
knihy a obrazy,
sochy a špek,
chlast a květiny.
Podporujte svého básníka,

který se za vás chová
jako idiot.
Napište mi
na moji evropskou adresu –
Slovensko.

Volejte mi,
všichni kdo mě milujete,
kdo nemůžete bez mne žít,
anebo aspoň umřít.
Volejte číslo 314 212,
můj telefonní automat
zvedá sluchátko 24 hodin denně.
Nestyděte se za svoje city.
Bůh vás pozoruje –
spáchejte konečně nějakou hloupost.
Vycálujte něco na moje konto
SŠS 3478228.
Poukažte na můj čistý účet
vaše špinavé peníze,
budu je dnem i nocí práť.
Můžete se spolehnout,
že je rozfořuju já sám
na rozdíl od jiných
dobročinných sbírek,
a dalších podvodů.

Čekám na vaše dopisy,
duševní výlevy
a odporné prachy.
Já vím,
dneska se všichni
lepší lidí horší,
že se ti horší nepolepšili.
Můžou si trhnout
chlupatýma nohamama.

ZLOZVYK
Každý den
chodím do práce
pro svoji ženu Olgu,
aby měla za co nakoupit.

Musím se snažit.
Blíží se konec týdne
a děti budou chtít v neděli jíst.
Dosud se nám nepodařilo
odnaučit je tomuto zlozvyku.

Překlad ze slovenštiny Karel Sýs

Špionáž ako efektívna diplomacia

PAVOL JANÍK

Zbrojársky priemysel a vývoj nielen závisia od napäťia, ale sa aj usilujú z hľadiska prosperity ho všeobecne udržiavať.

V šokujúcej knihe Utajená zákulisí (vydavateľstvo Petrklíč, Praha 2009) český autor Miroslav Polreich zúročil svoje dlhorocné profesionálne skúsenosti a nevšedné analytické schopnosti. Medzičasom dielo vyšlo v aktualizovanej a dokumentačne doplnenej podobe pod názvom Špioni v diplomacii a s podtitulom Česká stopa pri řešení krizových situácií v mezinárodní politice (Nakladatelství Brána, Praha 2016).

Uznávaný expert na problematiku vzájomných vzťahov a špecifických záujmov medzi rozličnými entitami okrem iného konštatuje, že rozdelenie Československa bez referenda bolo správne politické rozhodnutie, pretože zabránilo mediálne vystupovať animozitu medzi Slovákm a Čechmi. Naopak – negatívne hodnotí nevypísanie referenda v prípade vstupu do NATO, pretože bolo zrejmé, že by občania tento krok neschváili. Ešte kurióznejšie vyznieva referendum o vstupe do Európskej únie, kde bol kladný výsledok vopred jasný a jednoznačne ho podporovali predstaviteľia všetkých českých parlamentných strán, takže išlo iba o to, kto zinkasuje výčlenených 200 miliónov Kč na nezmyselnú propagáčnu kampaň.

Pozoruhodné sú autorove informácie o privatizácii mocenských štruktúr, pričom zdôaleka nejde iba o známe bezpečnostné služby, ochranky či detektívne kancelárie, ale o organizované vojenské útvary a rozviedky, ktoré pracujú úplne voľne v medzinárodnom prostredí. V týchto inštitúciách

nerozhoduje faktor národnosti alebo štátnej príslušnosti, ale objednávky a trhovej ceny. Autor upozorňuje na to, že privátny sektor vždy hľadá možnosť dosiahnuť maximálny zisk. Preto je najvýhodnejšie podnikanie v labilnom bezpečnostnom prostredí, najlepšie priamo v krízovej oblasti. Je to pochopiteľné, lebo cena zahŕňa aj absolútne riziko – smrť. Zbrojársky priemysel a vývoj nielen závisia od napäťia, ale sa aj usilujú z hľadiska prosperity ho všeobecne udržiavať.

Prezentované poznatky sú unikátnymi svedectvom, pretože Miroslav Polreich sa osobne podieľal na sprostredkovávaní dôležitých rokovaní medzi súdajskými službami USA a Sovietskeho zväzu či neskôr Ruskej federácie. Od riešenia viacerých historických kríz globálneho významu dospieva k reflexii súčasného stavu a k prognózam budúceho vývoja. Publikáciu možno charakterizať ako výrazný príspevok k politologickému uvažovaniu a k objektívnemu pohľadu na pozadie klúčových spoločenských udalostí. Edičný projekt zároveň potvrzuje skutočnosť, že špionáž predstavuje najefektívnejší nástroj diplomatického pôsobenia, tak v súvislosti s odvracaním hrozieb vzniku medzinárodných konfliktov, ako aj v spojitosti so schopnosťou nachádzať východiská z labyrintov ozbrojených konfrontácií v najrozmanitejších častiach sveta, do ktorých sa projektujú záujmy rozhodujúcich velmoci.

25. 9. 2017

PF 2018

Mgr.

Pavol

Mgr. art. Olga Janíková ♦ Mgr. art. Pavol Janík, PhD. ♦ Znievska 12 ♦ 851 06 Bratislava 5

Maklér

PAVOL JANÍK

Úvodom treba otvorené zdôrazniť, že od vydania prekladu knihy Johna Grishama Maklér (*Ikar, Bratislava*) i originálu The Broker (Random House, New York) uplynulo 12 rokov. To však nič nemení na aktuálnej potrebe k dielu sa s odstupom času vrátiť práve vzhľadom na jeho kvalitu, ktorá sa z knižného trhu čoraz zretelnejšie vytráca. Autor sa vo všeobecnosti pokladá za experta na romány z právnického prostredia, ale v pertraktovanom diele ukazuje dôvernú znalosť psychológie, politiky, lobizmu a rozličných sfér špiónazé. Skutočne jedinou vecnou chybou je označenie ruskéj vojen-skej rozviedky GRU za následnícku organizáciu KGB. Niekdajší Výbor štátnej bezpečnosti (KGB) sa v skutočnosti podľa amerického vzoru rozde-lil na Službu vonkajšej rozviedky – SVR (zodpo-vedá CIA), Federálnu službu bezpečnosti – FSB (obdoba FBI), Federálnu agentúru vládnych komunikácií a informácií – FAPSI (náprotivok NSA) atď. Aj v preklade Aleny Redlingerovej (redigovala Ina Martinová) je len jeden preklep (dvojnásobné uvedenie zvratného zámena „sa“ – pred slovesom i po ňom). Takýto mizívý výskyt nedostatkov je dnes už v oblasti knižného priemyslu absolútñou raritou.

Publikáciu možno charakterizať ako politický triler, pretože čitateľov prostredníctvom dramatického príbehu zoznamuje s praktikami v mocenskom centre USA, v ktorom sa sice striedajú prezidenti a ďalší politici, ale pretrváva zákulisný vplyv lobistov a tajných služieb. Pozoruhodné sú väzby s renomovanými a dôveryhodnými médiami. V dejovej konštelácii románu je kľúčový investigatívny žurnalistka denníka Washington Post napojený na riaditeľa CIA a na jeho žiadlosť prináša vyvážené materiály, čo v praxi znamená, že píše v prospech šéfa Ústrednej spravodajskej agentúry. Noviny New York Times v tom istom období na želanie no-vého prezidenta morálne likvidujú zvyšky dobrej

povesti exprezidenta, ktorého bez akýchkoľvek dôkazov na titulných stránkach obviňujú v rámci vymysленého korupčného škandálu. Podobnosť s rozličnými udalosťami, aférami a kauzami v útro-bách slovenského mediálneho hnojiska je číro ná-hodná. Skrátka – aj volení vládcovia a strážni psi demokracie bývajú nahí.

Mimochodom – v románe FBI vyšetruje vykon-štruovanú verziu, podľa ktorej predchádzajúci prezident udelil milosť ústrednej postave príbehu – prominentnému washingtonskému právnikovi za úplatok. No prezent mu milosť udelil na návrh šéfa CIA, ktorý advokáta pod iným menom tajne presunul do Európy, zároveň však vyslal signál výzved-ným službám Číny, Izraela, Ruska a Saudskej Arábie, aby ho mali možnosť fy-zicky odstrániť. Ak by sa to nepodarilo cudzím aten-tátnikom, má riaditeľ Ústrednej spravodajskej služby v pohotovosti svoj tím, ktorý vraždí aj ob-čanov USA, lenže radšej nie na vlastnej pôde, ale v zahraničí.

Z kompozičného hľadiska je dielo dejovo asi do prvej polovice relatívne stereotypné. Popri pútavom a pestrom psychologickom prieniku do postáv rozličnej spoločenskej i geografickej provenience je text zbytočne zaťažovaný lokálnou jazykovou a historickou faktografiou, ktorá z knihy miestami robí niečo medzi učebnicou taliančiny a turistickou príručkou venovanou predovšetkým Bologni. Príbeh sa výrazne rozvinie najmä v poslednej tretine 300-stranej publikácie, pričom asi záverečných 10 % obsahuje neočakávané zvraty a prekvapujúce po-znatky, vrátane spôsobov ako rozsiahlymi lesnými požiarimi utajať štart rakiet, ktoré vynášajú na obežnú dráhu špiónažne družice. Ale nechajme niečo aj pre záujemcov, ktorí môžu i po čase siahnuť po diele, ktoré – na rozdiel od mnohých súčas-ných literárnych produktov a tzv. bestsellerov – si udržuje vysokú úroveň z viacerých zorných uhlov.

